

Lekcja wiedzy o społeczeństwie w dniu 12 maja 2020 r.
Materiały przeznaczone są na dwie godziny lekcyjne.

Proszę, aby uczniowie zapisali temat lekcji:

Temat: **Władza sądownicza - Trybunał Konstytucyjny i Trybunał Stanu.**

Uczniowie zapoznają się z treścią Konstytucji RP – rozdział VIII. Można do tego wykorzystać dostęp do wersji online na stronie Sejmu RP: <https://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/polski/kon1.htm>

Notatka do lekcji:

1. Trybunał Konstytucyjny

a) Skład:

- 15 sędziów powoływanych przez Sejm na 9-letnią kadencję bez możliwości ponownego wybrania, w tym,
- Prezes wybierany przez Prezydenta RP spośród kandydatów-sędziów Trybunału zaproponowanych przez zgromadzenie ogólne sędziów Trybunału.

b) Kompetencje:

- orzekanie o zgodności umów międzynarodowych z Konstytucją,
- orzekanie o zgodności aktów prawnych z Konstytucją i ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi,
- orzekanie o zgodności z Konstytucją celów i działalności partii politycznych,
- rozstrzyganie sporów kompetencyjnych między naczelnymi organami państwa,
- rozpatrywanie **skarg konstytucyjnych**, czyli wniosków składanych przez obywatela do Trybunału w sprawie sprawdzenia zgodności z Konstytucją przepisu, na podstawie którego został on prawomocnie skazany.

c) Podmioty uprawnione do kierowania spraw do Trybunału Konstytucyjnego:

- Prezydent RP,
- Marszałek Sejmu,
- Marszałek Senatu,
- premier,
- grupa 50 posłów,
- grupa 30 senatorów,
- prezesi: Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, Najwyższej Izby Kontroli,
- Rzecznik Praw Obywatelskich (Rzecznik Praw Dziecka samodzielnie nie może kierować spraw do Trybunału - robi to za pośrednictwem RPO),
- Prokurator Generalny,
- obywatele (tylko składając skargę konstytucyjną),
- każdy sąd, jeśli uzna to za konieczne do rozpatrzenia danej sprawy,
- a także w zakresie spraw dotyczących ich działania: Krajowa Rada Sądownictwa, władze związków zawodowych i organizacji pracodawców, organy stanowiące samorządu terytorialnego, kościoły i związki wyznaniowe.

2. Trybunał Stanu

a) Skład:

- przewodniczącym jest Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego (uwaga: w Sądzie Najwyższym nie ma wiceprezesów, tylko "zwykli" prezesi którzy wspomagają Pierwszego Prezesa),
- 2 zastępców przewodniczącego oraz 16 członków wybiera Sejm spoza grona posłów i senatorów na czas trwania swojej kadencji.

b) Przed Trybunałem Stanu ponoszą odpowiedzialność za naruszenie Konstytucji lub ustawy w związku z zajmowanym stanowiskiem:

- Prezydent RP (dla którego Trybunał Stanu jest jedynym możliwym sądem),
- premier i ministrowie,
- posłowie,
- senatorowie,
- prezes Narodowego Banku Polskiego (NBP),
- prezes Najwyższej Izby Kontroli (NIK),
- członkowie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji (KRRiT),
- Naczelny Dowódca Sił Zbrojnych (powoływany tylko na czas wojny).